

ଓଁ ଶ୍ରୀ ଗଣେଶାୟ ନମଃ

ପ୍ରାଚୀନ ଭାରତୀୟ ବୈଦିକ ସାହିତ୍ୟ
Vedic Literature of Ancient India

ଶୁକ୍ଳ ଯଜୁର୍ବେଦ ବାଜସନେୟୀ ମାଧ୍ୟନ୍ଦିନ ସଂହିତା

(शुक्ल यजुर्वेद - वाजसनेयी माध्यन्दिन संहिता)
(Shukla Yajurveda - Vaajasaneyi Maadhyandina Samhitaa)

ସଂପାଦନ - ଶ୍ରୀ ପ୍ରକାଶ ପ୍ରଧାନ

Editor – Prakash Pradhan

ଭାଷା - ସଂସ୍କୃତ-ଓଡ଼ିଆ

Language – Sanskrit - Odia

ଶୁଦ୍ଧିକରଣ (Proofreading by)

ଶ୍ରୀ କମଳ ଲୋଚନ ପଣ୍ଡା

ଶ୍ରୀ ଶେଷଦେବ ଦାଶ

ଶ୍ରୀ ପ୍ରକାଶ ପ୍ରଧାନ

ସଂପାଦନା

prakash@scholarshoppe.com

ଶୁଦ୍ଧିକରଣ

ଶ୍ରୀ କମଳ ଲୋଚନ ପଣ୍ଡା

ଜିଲ୍ଲା ଅଧ୍ୟକ୍ଷ, ବୈଦିକ ବ୍ରାହ୍ମଣ ପରିଷଦ,

ସମ୍ବଲପୁର, ଓଡ଼ିଶା

klpandajsg@gmail.com

ଶ୍ରୀ ସେଷଦେବ ଦାଶ

ପୋତାମାରି ଗଡ଼, ସାନଖେମୁଣ୍ଡି,

ଗଞ୍ଜାମ, ଓଡ଼ିଶା

sesanirbhaya@gmail.com

ଓଡ଼ିଆ ଶିକ୍ଷା ପଦ୍ଧତି

।। ଅଧଃ ତ୍ରୟସ୍ତ୍ରିଂଶୋଽଧ୍ୟାୟଃ ।।

ଅସ୍ୟାଜରାସୋ ଦମାମରିତ୍ରା ଅର୍ଚ୍ଚୁମାସୋ ଅଗ୍ନୟଃ ପାବକାଃ ।

ଶ୍ଚିତୀଚୟଃ ଶ୍ଚାତ୍ରାସୋ ଭୁରଣ୍ୟବୋ ବନର୍ଷଦୋ ବାୟବୋ ନ ସୋମାଃ ॥ ୧ ॥

ହରୟୋ ଧୂମକେତବୋ ବାତଜୁତା ଉପ ଦ୍ୟାବି ।

ୟତନ୍ତେ ବୃଥଗଗ୍ନୟଃ ॥ ୨ ॥

ୟଜା ନୋ ମିତ୍ରାବରୁଣା ଯଜା ଦେବୀଂ ଋତଂ ବୃହତ୍ ।

ଅଗ୍ନେ ଯକ୍ଷି ସ୍ବଂ ଦମମ୍ ॥ ୩ ॥

ୟକ୍ଷା ହି ଦେବହୃତମୀଂ ଅଶ୍ୱୀଂ ଅଗ୍ନେ ରଥୀରିବ ।

ନି ହୋତା ପୂର୍ବ୍ୟଃ ସଦଃ ॥ ୪ ॥

ଦ୍ୱେ ବିରୂପେ ଚରତଃ ସ୍ୱର୍ଥେ ଅନ୍ୟାନ୍ୟା ବସୁମୁପ ଧାପୟେତେ ।

ହରିରନ୍ୟସ୍ୟାଂ ଭବତି ସ୍ୱଧାବାଞ୍ଛୁକ୍ତୋ ଅନ୍ୟସ୍ୟାଂ ଦଦୃଶେ ସୁବର୍ଚ୍ଚଃ ॥ ୫ ॥

ଅୟମିହ ପ୍ରଥମୋ ଧାୟି ଧାତୃଭିର୍ହୋତା ଯଜିଷ୍ଠୋ ଅଧ୍ୱରେଷ୍ଠୀତ୍ୟଃ ।

ୟମପ୍ନବାନୋ ଭୃଗବୋ ବିରୁରୁରୁର୍ବନେଷୁ ଚିତ୍ରଂ ବିଭ୍ରଂ ବିଶେ-ବିଶେ ॥ ୬ ॥

ତ୍ରୀଣି ଶତା ତ୍ରୀ ସହସ୍ରାଣ୍ୟଗ୍ନିଂ ତ୍ରିଧଶଜ ଦେବା ନବ ତାସପୟନ୍ ।

ଔଷନ୍ ଘୃତୈରସ୍ତୃଣନ୍ ବର୍ହିରସ୍ତା ଆଦିଜ୍ଞୋତାରଂ ନ୍ୟସାଦୟନ୍ତ ॥ ୭ ॥

ମୂର୍ଧାନଂ ଦିବୋ ଅରତିଂ ପୃଥିବ୍ୟା ବୈଶ୍ୱାନରମୃତ ଆ ଜାତମଗ୍ନିମ୍ ।

କବିଧ ସମ୍ରାଜମତିଥିଂ ଜନାନାମାସନ୍ନା ପାତ୍ରଂ ଜନୟନ୍ତ ଦେବାଃ ॥ ୮ ॥

ଅଗ୍ନିର୍ବୃତ୍ରାଣି ଜଙ୍ଗନଞ୍ଚବିଶସ୍ତ୍ୟର୍ବପନ୍ୟୟା ।
ସମିଦଃ ଶୁକ୍ର ଆଦୁତଃ ॥ ୯ ॥

ବିଶ୍ୱେଭିଃ ସୋମ୍ୟଂ ମଧୁଗ୍ନ ଇନ୍ଦ୍ରେଣ ବାୟୁନା ।
ପିବା ମିତ୍ରସ୍ୟ ଧାମଭିଃ ॥ ୧୦ ॥

ଆ ଯୁଦିଷେ ନୃପତିଂ ତେଜ ଆନତ୍ ଶୁଚି ରେତୋ ନିଷିକ୍ତଂ ଦୈର୍ଘ୍ୟରତ୍ନାକେ ।
ଅଗ୍ନିଃ ଶର୍ଧମନବଦ୍ୟଂ ଯୁବାନଃ ସ୍ୱାଧ୍ୟଂ ଜନୟତ୍ ସୁଦୟତ ॥ ୧୧ ॥

ଅଗ୍ନେ ଶର୍ଧ ମହତେ ସୌଭଗାୟ ତବ ଦ୍ୟୁମ୍ନାନୁ୍ୟତ୍ନମାନି ସନ୍ତୁ ।
ସଂ ଜାୟତ୍ୟଃ ସୁୟମମା କୃଶୁଷ୍ଣ ଶତ୍ରୁୟତାମଭି ତିଷ୍ଠା ମହାଃସି ॥ ୧୨ ॥

ତ୍ୱାଃ ହି ମନ୍ତ୍ରତମମର୍କଶୋକୈର୍ବୃମହେ ମହି ନଃ ଶ୍ରୋଷ୍ୟଗ୍ନେ ।
ଇନ୍ଦ୍ରଂ ନ ତ୍ୱା ଶବସା ଦେବତା ବାୟୁଂ ପୃଣନ୍ତି ରାଧସା ନୃତମାଃ ॥ ୧୩ ॥

ତ୍ୱେ ଅଗ୍ନେ ସ୍ୱାଦୁତ ପ୍ରିୟାସଃ ସନ୍ତୁ ସୁରୟଃ ।
ୟନ୍ତ୍ରାରୋ ଯେ ମଘବାନୋ ଜନାନାମୂର୍ବାନ୍ ଦୟନ୍ତ ଗୋନାମ୍ ॥ ୧୪ ॥

ଶୁଧି ଶୁକ୍ରର୍ଣ୍ଣ ବହିର୍ଭିର୍ଦେବୈରଗ୍ନେ ସୟାବଭିଃ ।
ଆ ସୀଦନ୍ତୁ ବର୍ହିଷି ମିତ୍ରୋ ଅୟମା ପ୍ରାତର୍ଯ୍ୟବାଣୋ ଅଧ୍ୱରମ୍ ॥ ୧୫ ॥

ବିଶ୍ୱେଷାମଦିତିର୍ଯଜ୍ଞିୟାନାଂ ବିଶ୍ୱେଷାମତିଥିର୍ମାନୁଷାଣାମ୍ ।
ଅଗ୍ନିର୍ଦେବାନାମବ ଆବୃଣାନଃ ସୁମୃତୀକୋ ଭବତୁ ଜାତବେଦାଃ ॥ ୧୬ ॥

ମହୋ ଅଗ୍ନେଃ ସମିଧାନସ୍ୟ ଶର୍ମଣ୍ୟନାଗା ମିତ୍ରେ ବରୁଣୋ ସ୍ୱସ୍ତୟେ ।
ଶ୍ରେଷ୍ଠେ ସ୍ୟାମ ସବିତୁଃ ସର୍ବାମନି ତଢେବାନାମବୋ ଅଦ୍ୟା ବୃଣୀମହେ ॥ ୧୭ ॥

ଆପଣ୍ଡିତ୍-ପିପ୍ପା ସ୍ତୟୋ ନ ଗାବୋ ନକ୍ଷନ୍ତଂ ଜରିତାରସ୍ତ ଇନ୍ଦ୍ର ।
ୟାହି ବାୟୁର୍ନ ନିୟୁତୋ ନୋ ଅଛା ତ୍ବଂ ହି ଧୀର୍ଭିର୍ଯୟସେ ବି ବାଜାନ୍ ॥ ୧୮ ॥

ଗାବ ଉପାବତାବତଂ ମହୀ ଯୁଜ୍ଜସ୍ୟ ରୟୁଦା ।
ଭଭା କର୍ଣ୍ଣା ହିରଣ୍ୟୟା ॥ ୧୯ ॥

ୟଦଦ୍ୟ ସୁର ଉଦିତେନାଗା ମିତ୍ରୋ ଅର୍ଯ୍ୟମା ।
ସୁବାତି ସବିତା ଭଗଃ ॥ ୨୦ ॥

ଆ ସୁତେ ସିଞ୍ଚିତ ଶ୍ରିୟଃ ରୋଦସ୍ୟୋରଭିଶ୍ରିୟମ୍ । ରସା ଦଧୀତ ବୃଷଭମ୍ ॥
ତଂ ପ୍ରତ୍ନଥା ଯଂ ବେନଃ ॥ ୨୧ ॥

ଆତିଷ୍ଠନ୍ତଂ ପରି ବିଶ୍ଵେ ଅଭୁଷଞ୍ଚିୟୋ ବସାନଶ୍ଚରତି ସ୍ଵରୋଚିଃ ।
ମହତ୍ତଦ୍ବିଷ୍ଟୋ ଅସୁରସ୍ୟ ନାମା ବିଶ୍ଵରୂପୋ ଅମୃତାନି ତସ୍ମୈ ॥ ୨୨ ॥

ପ୍ର ବୋ ମହେ ମନ୍ଦମାନାୟାନ୍ନସୋଽର୍ଚା ବିଶ୍ଵାନରାୟ ବିଶ୍ଵାଭୁବେ ।
ଇନ୍ଦ୍ରସ୍ୟ ଯସ୍ୟ ସୁମଖଃ ସହୋ ମହି ଶ୍ରବୋ ନୃମ୍ଣଂ ତ ରୋଦସୀ ସପର୍ଯ୍ୟତଃ ॥ ୨୩ ॥

ବୃହନ୍ନିଦିଧୁ ଏଷାଂ ଭୂରି ଶସ୍ତ୍ରଂ ପୃଥୁଃ ସ୍ଵରୁଃ ।
ୟେଷାମିନ୍ଦ୍ରୋ ଯୁବା ସଖା ॥ ୨୪ ॥

ଇନ୍ଦ୍ରେହି ମହ୍ୟନ୍ନସୋ ବିଶ୍ଵେଭିଃ ସୋମପର୍ବଭିଃ ।
ମହୀଂ ଅଭିଷ୍ଠିରୋଜସା ॥ ୨୫ ॥

ଇନ୍ଦ୍ରୋ ବୃତ୍ରମବୃଣୋଛର୍ଯ୍ୟନୀତିଃ ପ୍ର ମାୟିନାମମିନାଦ୍ଵର୍ପଣୀତିଃ ।
ଅହନ୍ ବ୍ୟଂସମୁଶପଶ୍ଵନେଷ୍ଠାବିର୍ଧେନା ଅକୃଣୋଦ୍ରାମ୍ୟାଣାମ୍ ॥ ୨୬ ॥

କୁତସ୍ତମିନ୍ତ୍ର ମାହିନଃ ସନ୍ନେକୋ ଯାସି ସପ୍ତତେ କିଂ ତ ଇତ୍ସା ।
ସଂ ପୃଷ୍ଠସେ ସମରାଣଃ ଶୁଭାନୈର୍ବୋଚେସ୍ତନ୍ନୋ ହରିବୋ ଯତ୍ତେ ଅସ୍ତେ ।
ମହୀଂ ଇନ୍ଦ୍ରୋ ଯ ଓଜସା କଦା ଚନ ସ୍ତରୀରସି କଦା ଚନ ପ୍ର ଯୁକ୍ଷସି ॥ ୨୭ ॥

ଆ ତତ୍ତ ଇନ୍ଦ୍ରାୟବଃ ପନନ୍ତାଭି ଯ ଉର୍ବଂ ଗୋମନ୍ତଂ ତିତୃସ୍ତାନ୍ ।
ସକୃସ୍ତଂ ଯେ ପୁରୁପୁତ୍ରାଂ ମହୀଃ ସହସ୍ରଧାରାଂ ବୃହତୀଂ ଦୁଦୁଷନ୍ ॥ ୨୮ ॥

ଇମାଂ ତେ ଧିୟଂ ପ୍ର ଭରେ ମହୋ ମହୀମସ୍ୟ ସ୍ତୋତ୍ରେ ଧିଷଣା ଯତ୍ତ ଆନଜେ ।
ତମୁସ୍ତବେ ଚ ପ୍ରସବେ ଚ ସାସହିମିନ୍ତ୍ରଂ ଦେବାସଃ ଶବସାମଦନ୍ନନ୍ତୁ ॥ ୨୯ ॥

ବିଭ୍ରାତ୍ ବୃହତ୍-ପିବତୁ ସୋମ୍ୟଂ ମଧ୍ଵାୟୁର୍ଦଧ୍ୟାଜ୍ଞପତାବବିହୁତମ୍ ।
ବାତଜୁତୋ ଯୋ ଅଭିରକ୍ଷତି ତ୍ୱନା ପ୍ରଜାଃ ପୁଘୋଷ ପୁରୁଧା ବି ରାଜତି ॥ ୩୦ ॥

ଉଦୁ ତ୍ୟଂ ଜାତବେଦସଂ ଦେବଂ ବହନ୍ତି କେତବଃ ।
ଦୃଶେ ବିଶ୍ଵାୟ ସୂର୍ଯ୍ୟମ୍ ॥ ୩୧ ॥

ୟେନା ପାବକ ଚକ୍ଷସା ଭୁରଣ୍ୟନ୍ତଂ ଜନୀଂ ଅନୁ ।
ତ୍ଵଂ ବରୁଣ ପଶ୍ୟସି ॥ ୩୨ ॥

ଦୈବ୍ୟାବଧୂର୍ଯୁ ଆ ଗତଃ ରଥେନ ସୂର୍ଯ୍ୟତ୍ୱତା ।
ମଧ୍ଵା ଯଜ୍ଞଃ ସମଜ୍ଞାଥେ ।
ତଂ ପ୍ରଜ୍ଞଥା ଯଃ ବେନଶ୍ଚିତ୍ରଂ ଦେବାନାମ୍ ॥ ୩୩ ॥

ଆ ନ ଇତାଭିର୍ବିଦଥେ ସୁଗସ୍ତ୍ରି ବିଶ୍ଵାନରଃ ସବିତା ଦେବ ଏତୁ ।
ଅପି ଯଥା ଯୁବାନୋ ମସ୍ତଥା ନୋ ବିଶ୍ଵଂ ଜଗଦଭିପିତ୍ତେ ମନୀଷା ॥ ୩୪ ॥

ୟଦଦ୍ୟ କଳ ବୃତ୍ରହନ୍ତୁଦଗା ଅଭି ସୂର୍ଯ୍ୟ ।
ସର୍ବଂ ତଦିନ୍ଦ୍ର ତେ ବଶେ ॥ ୩୫ ॥

ତରଣିର୍ବିଶ୍ୱଦର୍ଶତୋ ଜ୍ୟୋତିଷ୍ଟଦସି ସୁର୍ଯ୍ୟ ।
ବିଶ୍ୱମା ଭାସି ରୋଚନମ୍ ॥ ୩୬ ॥

ତସୁର୍ଯ୍ୟସ୍ୟ ଦେବତ୍ୱଂ ତନ୍ନହିତ୍ୱଂ ମଧ୍ୟା କର୍ତ୍ତୋର୍ବିତତଃ ସଂ ଜଭାର ।
ୟଦେଦୟୁକ୍ତ ହରିତଃ ସଧସ୍ତାଦାତ୍ରାତ୍ରୀ ବାସସ୍ତନ୍ନୁତେ ସିମସ୍ତୈ ॥ ୩୭ ॥

ତନ୍ନିତ୍ରସ୍ୟ ବରୁଣସ୍ୟାଭିତକ୍ଷେ ସୂର୍ଯ୍ୟୋ ରୂପଂ କୃଣୁତେ ଦ୍ୟୋରୁପସ୍ତେ ।
ଅନନ୍ତମନ୍ୟଦୁଶଦସ୍ୟ ପାଜଃ କୃଷ୍ଣମନ୍ୟଜରିତଃ ସଂ ଭରନ୍ତି ॥ ୩୮ ॥

ବଶ୍ମହ୍ନାଂ ଅସି ସୁର୍ଯ୍ୟ ବତାଦିତ୍ୟ ମହ୍ନାଂ ଅସି ।
ମହସ୍ତେ ସତୋ ମହିମା ପନସ୍ୟତେଽକ୍ଷା ଦେବ ମହ୍ନାଂ ଅସି ॥ ୩୯ ॥

ବଚ୍ ସୁର୍ଯ୍ୟ ଶ୍ରବସା ମହ୍ନାଂ ଅସି ସତ୍ରା ଦେବ ମହ୍ନାଂ ଅସି ।
ମହ୍ନା ଦେବାନାମସୁର୍ଯ୍ୟଃ ପୁରୋହିତୋ ବିଭୁ ଜ୍ୟୋତିରଦାଭ୍ୟମ୍ ॥ ୪୦ ॥

ଶ୍ରୀୟନ୍ତ ଇବ ସୁର୍ଯ୍ୟଂ ବିଶ୍ୱେଦିନ୍ଦ୍ରସ୍ୟ ଭକ୍ଷତ ।
ବସୁନି ଜାତେ ଜନମାନ ଓଜସା ପ୍ରତି ଭାଗଂ ନ ଦୀଧିମ ॥ ୪୧ ॥

ଅଦ୍ୟା ଦେବା ଭଦିତା ସୁର୍ଯ୍ୟସ୍ୟ ନିରଞ୍ଜସଃ ପିପୃତା ନିରବଦ୍ୟାତ୍ ।
ତନ୍ନୋ ମିତ୍ରୋ ବରୁଣୋ ମାମହନ୍ତାମଦିତିଃ ସିନ୍ଧୁଃ ପୃଥିବୀ ଭତ ଦ୍ୟୌଃ ॥ ୪୨ ॥

ଆ କୃଷ୍ଣେନ ରଜସା ବର୍ତ୍ତମାନୋ ନିବେଶୟନ୍ନମୃତଂ ମର୍ତ୍ୟଂ ତ ।
ହିରଣ୍ୟୟେନ ସବିତା ରଥେନା ଦେବୋ ଯାତି ଭୁବନାନି ପଶ୍ୟନ୍ ॥ ୪୩ ॥

ପ୍ର ବାବୃଜେ ସୁପ୍ରୟା ବହିରେଷାମା ବିଶ୍ୱତୀବ କୀରିଟ ଇୟାତେ ।
ବିଶାମକ୍ତୋରୁଷସଃ ପୂର୍ବଦୂତୌ ବାୟୁଃ ପୁଷା ସ୍ୱସ୍ତୟେ ନିୟୁତ୍ୱାନ୍ ॥ ୪୪ ॥

ଇନ୍ଦ୍ରବାୟୁ ବୃହସ୍ପତିଂ ମିତ୍ରାଗ୍ନିଂ ପୁଷ୍ଟାଂ ଭଗମ୍ ।
ଆଦିତ୍ୟାନ୍ ମାରୁତଂ ଗଣମ୍ ॥ ୪୫ ॥

ବରୁଣଃ ପ୍ରାବିତା ଭୁବନ୍ନିତ୍ରୋ ବିଶ୍ୱାଭିରୁତିଭିଃ ।
କରତାଂ ନଃ ସୁରାଧସଃ ॥ ୪୬ ॥

ଅଧି ନ ଇନ୍ଦ୍ରିଷାଂ ବିଷ୍ଣୋ ସଜାତ୍ୟାନାମ୍ । ଇତା ମରୁତୋ ଅଶ୍ୱିନା ।
ତଂ ପ୍ରତ୍ନଥା ଯଂ ବେନୋ ଯେ ଦେବାସ ଆ ନ ଇତାଭିର୍ବିଶ୍ୱେଭିଃ ସ୍ରୋମ୍ୟଂ
ମଧ୍ୟୋମାସଶ୍ଚର୍ଷଣୀଧୃତଃ ॥ ୪୭ ॥

ଅଗ୍ନ ଇନ୍ଦ୍ର ବରୁଣ ମିତ୍ର ଦେବାଃ ଶର୍ଧଃ ପ୍ର ଯନ୍ତ୍ର ମାରୁତୋତ ବିଷ୍ଣୋ ।
ଭଭା ନାସତ୍ୟା ରୁଦ୍ରୋ ଅଧ ଗ୍ନାଃ ପୁଷା ଭଗଃ ସରସ୍ୱତୀ ଭୃଷନ୍ତ ॥ ୪୮ ॥

ଇନ୍ଦ୍ରାଗ୍ନୀ ମିତ୍ରାବରୁଣାଦିତିଃ ସ୍ୱଃ ପୃଥିବୀଂ ଦ୍ୟାଂ ମରୁତଃ ପର୍ବତାଂ ଅପଃ ।
ଦୁବେ ବିଷ୍ଣୁଂ ପୁଷ୍ଟାଂ ବ୍ରହ୍ମଣସ୍ପତିଂ ଭଗଂ ନୁ ଶଞ୍ଚସଞ୍ଚ ସବିତାରମୃତୟେ ॥ ୪୯ ॥

ଅସ୍ତେ ରୁଦ୍ରା ମେହନା ପର୍ବତାସୋ ବୃତ୍ରହତ୍ୟେ ଭରଦୂତୌ ସଜୋଷାଃ ।
ୟଃ ଶଞ୍ଚସତେ ସୁବତେ ଧାୟି ପତ୍ର ଇନ୍ଦ୍ରଜ୍ୟେଷ୍ଠା ଅସ୍ତ୍ରାଂ ଅବନ୍ତ ଦେବାଃ ॥ ୫୦ ॥

ଅର୍ବାଞ୍ଜୋ ଅଦ୍ୟା ଭବତା ଯଜତ୍ରା ଆ ବୋ ହାର୍ଦି ଭୟମାନୋ ବ୍ୟୟେୟମ୍ ।
ତ୍ରାଧ୍ରଂ ନୋ ଦେବା ନିଜୁରୋ ବୃକସ୍ୟ ତ୍ରାଧ୍ରଂ କର୍ତ୍ତାଦବପଦୋ ଯଜତ୍ରାଃ ॥ ୫୧ ॥

ବିଶ୍ୱେ ଅଦ୍ୟ ମରୁତୋ ବିଶ୍ୱ ଉତୀ ବିଶ୍ୱେ ଭବନ୍ତୁଗ୍ନୟଃ ସମିଜାଃ ।
ବିଶ୍ୱେ ନୋ ଦେବା ଅବସା ଗମନ୍ତୁ ବିଶ୍ୱମସ୍ତୁ ଦ୍ରବିଣଂ ବାଜୋ ଅସ୍ତେ ॥ ୫୨ ॥

ବିଶ୍ୱେ ଦେବାଃ ଶୃଣୁତେମଞ୍ଚ ହବଂ ମେ ଯେ ଅନ୍ତରିକ୍ଷେ ଯ ଉପ ଦ୍ୟାବି ଷ୍ଟ ।
ୟେ ଅଗ୍ନିଜିହ୍ୱା ଉତ ବା ଯଜତ୍ରା ଆସଦ୍ୟାସ୍ମିନ୍-ବର୍ହିଷି ମାଦୟୟମ୍ ॥ ୫୩ ॥

ଦେବେତ୍ୟୋ ହି ପ୍ରଥମଂ ଯୁକ୍ତିୟେତ୍ୟୋଽମୃତଦ୍ବ୍ୟ ସୁବସି ଭାଗମୁତ୍ତମମ୍ ।
ଆଦିଜ୍ଞାନାନ୍ତଃ ସବିତର୍ବ୍ୟର୍ଣ୍ଣସ୍ତେନୂତାନା ଜୀବିତା ମାନୁଷେଭ୍ୟଃ ॥ ୫୪ ॥

ପ୍ର ବାୟୁମକ୍ତା ବୃହତୀ ମନୀଷା ବୃହଦ୍ରସିଂ ବିଶ୍ବବାରଂ ରଥପ୍ରାମ୍ ।
ଦ୍ୟୁତଦ୍ୟାମା ନିୟୁତଃ ପତ୍ୟମାନଃ କବିଃ କବିମିୟୁଷସି ପ୍ରୟଜ୍ୟୋ ॥ ୫୫ ॥

ଇନ୍ଦ୍ରବାୟୁ ଇମେ ସୁତା ଉପ ପ୍ରୟୋଭିରା ଗତମ୍ ।
ଇନ୍ଦ୍ରବୋ ବାମୁଶକ୍ତି ହି ॥ ୫୬ ॥

ମିତ୍ରଂ ହୁବେ ପୂତଦକ୍ଷଂ ବରୁଣଂ ଚ ରିଶାଦସମ୍ ।
ଧିୟଂ ଘୃତାଚୀଂ ସାଧକ୍ତା ॥ ୫୭ ॥

ଦସ୍ରା ଯୁବାକବଃ ସୁତା ନାସତ୍ୟା ବୃକ୍ତବର୍ହିଷଃ । ଆ ଯାତଂ ରୁଦ୍ରବର୍ତନୀ ॥
ତଂ ପ୍ରଜ୍ଞଥା ଯଂ ବେନଃ ॥ ୫୮ ॥

ବିଦଦ୍ୟଦୀ ସରମା ରୁଗ୍-ଶମଦ୍ରେର୍ମହି ପାଥଃ ପୂର୍ବ୍ୟଂ ସଧ୍ୟାଙ୍କଃ ।
ଅଗ୍ରଂ ନୟନ୍ତୁପଦ୍ୟକ୍ଷରାଶାମକ୍ତା ରବଂ ପ୍ରଥମା ଜାନତୀ ଗାତ୍ ॥ ୫୯ ॥

ନହି ସ୍ବଶମବିଦନ୍ନନ୍ୟମସ୍ତାଦ୍ବୈଶ୍ବାନରାତ୍-ପୁର ଏତାରମଗ୍ନେଃ ।
ଏମେନମବୃଧନ୍ନମୃତା ଅମର୍ତ୍ୟଂ ବୈଶ୍ବାନରଂ କ୍ଷୈତ୍ରଜିତ୍ୟାୟ ଦେବାଃ ॥ ୬୦ ॥

ଉଗ୍ରା ବିଘନିନା ମୃଧ ଇନ୍ଦ୍ରାଗ୍ନୀ ହବାମହେ ।
ତା ନୋ ମୃତାତ ଇଦୃଶେ ॥ ୬୧ ॥

ଉପାସ୍ତୈ ଗାୟତା ନରଃ ପବମାନାୟୋନ୍ଦବେ ।
ଅଭି ଦେବୀଂ ଇୟୁକ୍ଷତେ ॥ ୬୨ ॥

ଯେ ତ୍ୱାଃହିହତ୍ୟେ ମଘବନ୍ନବର୍ଧନେ ଶାମ୍ବରେ ହରିବୋ ଯେ ଗବିଷ୍ଠୋ ।
ଯେ ତ୍ୱା ନୁନମନୁମଦକ୍ତି ବିପ୍ରାଃ ପିବେନ୍ନ ସୋମଞ୍ଚ ସଗଣୋ ମରୁଦ୍-ଭିଃ ॥ ୬୩ ॥

ଜନିଷ୍ଠା ଉଗ୍ରଃ ସହସେ ତୁରାୟ ମନ୍ତ୍ର ଓଜିଷ୍ଠୋ ବହୁଲାଭିମାନଃ ।
ଅବର୍ଧନ୍ନିନ୍ଦ୍ରଂ ମରୁତଶ୍ଚିଦତ୍ର ମାତା ଯଦ୍ୱୀରଂ ଦଧନଜନିଷ୍ଠା ॥ ୬୪ ॥

ଆ ତୁ ନ ଇନ୍ଦ୍ର ବୃତ୍ରହନ୍ନସ୍ତ୍ରାକମର୍ଧମା ଗହି ।
ମହାନୁହୀଭିରୁତିଭିଃ ॥ ୬୫ ॥

ତ୍ୱମିନ୍ଦ୍ର ପ୍ରତୃର୍ତିଷ୍ଠତି ବିଶ୍ୱା ଅସି ସ୍ୱପଃ ।
ଅଶସ୍ତ୍ରିହା ଜନିତା ବିଶ୍ୱତୁରସି ତ୍ୱଂ ତୃୟ ତରୁଷ୍ୟତଃ ॥ ୬୬ ॥

ଅନୁ ତେ ଶୁଷ୍ଠଂ ତୁରୟନ୍ତମୀୟତୁଃ କ୍ଷୋଣୀ ଶିଶୁଂ ନ ମାତରା ।
ବିଶ୍ୱାସ୍ତେ ସ୍ୱପଃ ଶ୍ମଥୟନ୍ତ ମନ୍ୟବେ ବୃତ୍ରଂ ଯଦିନ୍ଦ୍ର ତୁର୍ବସି ॥ ୬୭ ॥

ୟଜ୍ଞୋ ଦେବାନାଂ ପ୍ରତ୍ୟେତି ସୁମ୍ନମାଦିତ୍ୟାସୋ ଭବତା ମୃତୟନ୍ତଃ ।
ଆ ବୋଃର୍ବାତୀ ସୁମତିର୍ବୃତ୍ୟାଦଧହୋଶ୍ଚିଦ୍ୟା ବରିବୋବିଭରାସତ୍ ॥ ୬୮ ॥

ଅଦକ୍ଷେଭିଃ ସବିତଃ ପାୟୁଭିଷ୍ଟଃ ଶିବେଭିରଦ୍ୟ ପରି ପାହି ନୋ ଗୟମ୍ ।
ହିରଣ୍ୟଜିହ୍ୱଃ ସୁବିତାୟ ନବ୍ୟସେ ରକ୍ଷା ମାକିର୍ନୋ ଅଘଶଞ୍ଚ ଇଶତ ॥ ୬୯ ॥

ପ୍ର ବୀରୟା ଶୁଚୟୋ ଦଦ୍ମିରେ ବାମଧ୍ୟର୍ଯୁଭିର୍ମଧୁମନ୍ତଃ ସୁତାସଃ ।
ବହ ବାୟୋ ନିୟୁତୋ ଯାହ୍ୟନ୍ତା ପିବା ସୁତସ୍ୟାନ୍ନସୋ ମଦାୟ ॥ ୭୦ ॥

ଗାବ ଉପାବତାବତଂ ମହୀ ଯଜ୍ଞସ୍ୟ ରୟୁଦା ।
ଉଭା କର୍ଣ୍ଣା ହିରଣ୍ୟୟା ॥ ୭୧ ॥

କାବ୍ୟୟୋରାଜାନେଷୁ କ୍ରତ୍ୱା ଦକ୍ଷସ୍ୟ ଦୁରୋଶେ ।
ରିଶାଦସା ସଧସ୍ତୁ ଆ ॥ ୭୨ ॥

ଦୈବ୍ୟାବଧୂର୍ଯ୍ୟୁ ଆ ଗତଃ ରଥେନ ସୂର୍ଯ୍ୟତ୍ୱତା । ମଧ୍ୱା ଯୁଜ୍ଞିଃ ସମଞ୍ଜାଥେ ।
ତଂ ପ୍ରତ୍ନଥା ଧ୍ୱଂ ବେନଃ ॥ ୭୩ ॥

ତିରଶ୍ଚାନୋ ବିତତୋ ରଶ୍ମିରେଷାମଧଃ ସ୍ଥିଦାସୀନାଦୁପରି ସ୍ଥିଦାସୀନାତ୍ ।
ରେତୋଧା ଆସନ୍ନୁହିମାନ ଆସନ୍ନୁସ୍ୱଧା ଅବସ୍ତାତ୍-ପ୍ରୟତିଃ ପରସ୍ତାତ୍ ॥ ୭୪ ॥

ଆ ରୋଦସୀ ଅପୃଣଦା ସ୍ୱର୍ମହୃଦ୍ଧାତଂ ଯୁଦେନମପସୋ ଅଧାରୟନ୍ ।
ସୋ ଅଧୁରାୟ ପରି ଶୀୟତେ କବିରତ୍ୟୋ ନ ବାଜସାତୟେ ଚନୋହିତଃ ॥ ୭୫ ॥

ଉକ୍-ଥେଭିର୍ବୃତ୍ରହୃନ୍ମା ଯା ମନ୍ଦାନା ଚିଦା ଗିରା ।
ଆଜ୍ଞୁଷୈରାବିବାସତଃ ॥ ୭୬ ॥

ଉପ ନଃ ସୁନବୋ ଗିରଃ ଶୃଣୁନ୍ତୁମୃତସ୍ୟ ଯେ ।
ସୁମୃତୀକା ଭବନ୍ତୁ ନଃ ॥ ୭୭ ॥

ବ୍ରହ୍ମାଣି ମେ ମତୟଃ ଶଧ ସୁତାସଃ ଶୁଷ୍ମ ଇୟର୍ତି ପ୍ରଭୃତୋ ମେ ଅଦ୍ରିଃ ।
ଆ ଶାସତେ ପ୍ରତି ହର୍ଯ୍ୟନ୍ତ୍ୟକ୍-ଥେମା ହରୀ ବହତସ୍ତା ନୋ ଅଛ ॥ ୭୮ ॥

ଅନୁଭମା ତେ ମଘବନ୍ନକିର୍ନୁ ନ ଦ୍ୱାବୀଂ ଅସ୍ତ୍ର ଦେବତା ବିଦାନଃ ।
ନ ଜାୟମାନୋ ନଶତେ ନ ଜାତୋ ଯାନି କରିଷ୍ୟା କୃଣୁହି ପ୍ରବୃଦ୍ଧ ॥ ୭୯ ॥

ତଦିଦାସ ଭୁବନେଷୁ ଜ୍ୟେଷ୍ଠଂ ଯତୋ ଜଞ୍ଜି ଉଗ୍ରସ୍ତେଷନ୍ମଣଃ ।
ସଦ୍ୟୋ ଜଞ୍ଜାନୋ ନି ରିଶାତି ଶତ୍ରୁନନ୍ତୁ ଯଂ ବିଶ୍ୱେ ମଦହ୍ୟମାଃ ॥ ୮୦ ॥

ଇମା ଉ ତ୍ବା ପୁରୁବସୋ ଗିରୋ ବର୍ଧନ୍ତୁ ଯା ମମ ।
ପାବକବର୍ଣ୍ଣାଃ ଶୁଚୟୋ ବିପଶ୍ଚିତୋଽତି ସ୍ତ୍ରୋମୈରନୁଷତ ॥ ୮୧ ॥

ୟସ୍ୟାୟଂ ବିଶ୍ଵ ଆର୍ଯ୍ୟୋ ଦାସଃ ଶେବଧିପା ଅରିଃ ।
ତିରଶ୍ଚିଦର୍ଯ୍ୟେ ରୁଗମେ ପବୀରବି ତୁଭ୍ୟେସ୍ତୋ ଅଜ୍ୟତେ ରୟିଃ ॥ ୮୨ ॥

ଅୟଃ ସହସ୍ରମୃଷିଭିଃ ସହସ୍ବତଃ ସମୁଦ୍ର ଇବ ପପ୍ରଥେ ।
ସତ୍ୟଃ ସୋ ଅସ୍ୟ ମହିମା ଗୃଣେ ଶବୋ ଯଜ୍ଞେଷୁ ବିପ୍ରରାଜ୍ୟେ ॥ ୮୩ ॥

ଅଦଘ୍ନେଭିଃ ସବିତଃ ପାୟୁଭିଷ୍ଟଃ ଶିବେଭିରଦ୍ୟ ପରି ପାହି ନୋ ଗୟମ୍ ।
ହିରଣ୍ୟଜିହ୍ଵଃ ସୁବିତାୟ ନବ୍ୟସେ ରକ୍ଷା ମାକିର୍ନୋ ଅଘଶଃସ ଇଶତ ॥ ୮୪ ॥

ଆ ନୋ ଯଜ୍ଞଂ ଦିବିସ୍ଵଶଂ ବାୟୋ ଯାହି ସୁମନ୍ଥୁଭିଃ ।
ଅନ୍ତଃ ପବିତ୍ର ଉପରି ଶ୍ରୀଣାନୋଽୟଃ ଶୁକ୍ରୋ ଅୟାମି ତେ ॥ ୮୫ ॥

ଇନ୍ଦ୍ରବାୟୁ ସୁସନ୍ତୁଷ୍ଟା ସୁହବେହ ହବାମହେ ।
ୟଥା ନଃ ସର୍ବ ଇନ୍ଦ୍ରନୋଽନମୀବଃ ସଙ୍ଗମେ ସୁମନା ଅସତ୍ ॥ ୮୬ ॥

ଉଧଗିତ୍ଵା ସ ମର୍ତ୍ତ୍ୟଃ ଶଶମେ ଦେବତାତୟେ ।
ୟୋ ନୂନଂ ମିତ୍ରାବରୁଣାବଭିଷ୍ଟୟ ଆତକ୍ରେ ହବ୍ୟଦାତୟେ ॥ ୮୭ ॥

ଆ ଯାତମୁପ ଭୁଷତଂ ମଧୁଃ ପିବତମଶ୍ଵିନା ।
ଦୁଷ୍ଠଂ ପୟୋ ବୃଷଣା ଜେନ୍ୟାବସୁ ମା ନୋ ମର୍ଯ୍ୟଷ୍ଟମା ଗତମ୍ ॥ ୮୮ ॥

ପ୍ରେତୁ ବ୍ରହ୍ମଣସ୍ଵତିଃ ପ୍ର ଦେବ୍ୟେତୁ ସୁନୃତା ।
ଅଛା ବୀରଂ ନୟଂ ପଞ୍ଜିରାଧସଂ ଦେବା ଯଜ୍ଞଂ ନୟନ୍ତୁ ନଃ ॥ ୮୯ ॥

ଚନ୍ଦ୍ରମା ଅପ୍ସୁକ୍ତରା ସୁପର୍ଣ୍ଣା ଧାବତେ ଦିବି ।
ରୟିଂ ପିଶଙ୍ଗଂ ବହୁଲଂ ପୁରୁଷ୍ଟହଃ ହରିରେତି କନିକ୍ରଦତ୍ ॥ ୯୦ ॥

ଦେବଂ-ଦେବଂ ବୋଽବସେ ଦେବଂ-ଦେବମଭିଷ୍ଟୟେ ।
ଦେବଂ-ଦେବଃ ହୁବେମ ବାଜସାତୟେ ଗୁଣନ୍ତୋ ଦେବ୍ୟା ଧିୟା ॥ ୯୧ ॥

ଦିବି ପୃଷ୍ଠୋ ଅରୋଚତାଗ୍ନିର୍ବୈଶ୍ଵାନରୋ ବୃହନ୍ ।
କ୍ଷୟା ବୃଧାନ ଓଜସା ଚନୋହିତୋ ଜ୍ୟୋତିଷା ବାଧତେ ତମଃ ॥ ୯୨ ॥

ଇନ୍ଦ୍ରାଗ୍ନୀ ଅପାଦିୟଂ ପୂର୍ବାଗାତ୍ ପଦ୍ମତୀଭ୍ୟଃ ।
ହିତ୍ୱୀ ଶିରୋ ଜିହ୍ୱୟା ବାବଦଜରତ୍ରିଃଶପ୍ତଦା ନ୍ୟକ୍ରମାତ୍ ॥ ୯୩ ॥

ଦେବାସୋ ହି ଷ୍ଟା ମନବେ ସମନ୍ୟବୋ ବିଶ୍ଵେ ସାକଃ ସରାତୟଃ ।
ତେ ନୋ ଅଦ୍ୟ ତେ ଅପରଂ ତୁଚେ ତୁ ନୋ ଭବନ୍ତୁ ବରିବୋବିଦଃ ॥ ୯୪ ॥

ଅପାଧମଦଭିଶସ୍ତ୍ରୀରଶସ୍ତ୍ରହାଧେନ୍ଦ୍ରୋ ଦ୍ୟୁମ୍ନ୍ୟାଭବତ୍ ।
ଦବାସ୍ତ ଇନ୍ଦ୍ର ସଖ୍ୟାୟ ଯେମିରେ ବୃହଦ୍-ଭାନୋ ମରୁଦ୍ଭଗ ॥ ୯୫ ॥

ପ୍ର ବ ଇନ୍ଦ୍ରାୟ ବୃହତେ ମରୁତୋ ବ୍ରହ୍ମାର୍ଚତ ।
ବୃତ୍ରଃ ହନତି ବୃତ୍ରହା ଶତକ୍ରତୁର୍ବଜ୍ରେଣ ଶତପର୍ବଣା ॥ ୯୬ ॥

ଅସ୍ୟୋଦିନ୍ଦ୍ରୋ ବାବୃଧେ ବୃଷ୍ଟ୍ୟଃ ଶବୋ ମଦେ ସୁତସ୍ୟ ବିଷୁବି ।
ଅଦ୍ୟା ତମସ୍ୟ ମହିମାନମାୟବୋଽନୁ ଷୁବନ୍ତି ପୂର୍ବଥା ।
ଇମା ଉ ତ୍ୱା ଯସ୍ୟାୟମୟଃ ସହସ୍ରମୂର୍ଧ୍ନ ଉ ଷୁ ଶଃ ॥ ୯୭ ॥

ଋଷି, ଦେବତା ଓ ଛନ୍ଦ ବିବରଣୀ

॥ ଋଷିଃ ॥

୧ - ବସୁପୁଃ । ୨, ୪ - ବିରୂପଃ । ୩ - ଗୌତମଃ । ୫, ୨୯, ୩୭-୩୮, ୪୨, ୬୮ - କୁସୁଃ ।
୬, ୫୪, ୬୫ - ବାମଦେବଃ । ୭, ୨୨, ୨୬, ୬୦, ୬୩, ୭୫ - ବିଶ୍ୱାମିତ୍ରଃ । ୮-୯, ୧୩, ୨୧,
୨୯, ୮୪ - ଭରଦ୍ୱାଜଃ । ୧୦, ୪୫-୪୬, ୮୧-୮୩, ୯୭ - ମେଧାତିଥିଃ । ୧୧ - ଶାକ୍ତ୍ୟ
ପରାଶରଃ । ୧୨ - ଅତ୍ରିଦୁହିତାଃ ବିଶ୍ୱବାରାଃ । ୧୪, ୧୮, ୨୦, ୪୪, ୭୦, ୭୬, ୮୮ - ବସିଷ୍ଠଃ
। ୧୫, ୩୧-୩୨, ୩୬ - ପ୍ରସ୍ନଶ୍ୱଃ । ୧୬ - ବାମଦେବଃ ଗୌତମଃ । ୧୭, ୫୨ - ଲୁଗୋଧାନାକଃ
। ୧୯, ୨୧ - ପୁରୁମୀଦଃ-ଅଜମୀଦଃ । ୨୧ - ସୁନୀତିଃ, ଅବସ୍ତାରଃ କାଶ୍ୟପଃ, ବେନଃ ।
୨୩ - ସୁବୀକ । ୨୪ - ତ୍ରିଶୋକଃ । ୨୫, ୫୭ - ମଧୁଚ୍ଛନ୍ଦାଃ । ୨୬, ୩୪, ୭୮-୭୯ - ଅଗସ୍ତ୍ୟଃ
। ୨୮ - ଗୌରୀବିତିଃ ଶାକ୍ତ୍ୟଃ । ୩୦ - ବିଭ୍ରାଟ୍ ସୌର୍ଯ୍ୟଃ । ୩୩ - ପ୍ରସ୍ନଶ୍ୱଃ, ଅବସ୍ତାରଃ
କାଶ୍ୟପଃ, ବେନଃ, କୁସୁଃ ଆଙ୍ଗିରସଃ । ୩୫ - ଶୁତକଷ୍ମ-ସୁକଷ୍ମ ।
୩୯-୪୦, ୮୫, ୮୭ - ଜମଦଗ୍ନିଃ । ୪୧, ୬୬-୬୭, ୯୫-୯୬ - ନୃମେଧଃ । ୪୩ - ହିରଣ୍ୟସ୍ତୂପଃ
ଆଙ୍ଗିରସଃ । ୪୭ - କୁସୀଦୀଃ କାଶ୍ମିଃ, ଅବସ୍ତାରଃ କାଶ୍ୟପଃ, ବେନଃ, କୁସୁଃ ଆଙ୍ଗିରସଃ,
ଅଗସ୍ତ୍ୟଃ, ମେଧାତିଥିଃ, ମଧୁଚ୍ଛନ୍ଦାଃ । ୪୮ - ପ୍ରତିଷ୍ଠତ୍ରଃ । ୪୯ - ଅବସ୍ତାରଃ କାଶ୍ୟପଃ ।
୫୦ - ପ୍ରଗାଥଃ । ୫୧ - କୂର୍ମଃ ଗାର୍ହମଦଃ । ୫୩, ୭୭, ୯୩ - ସୁହୋତ୍ରଃ ।
୫୫-୫୬ - ଆଦିତ୍ୟଃ ଯୁଜ୍ଞବଲ୍ଲ୍ୟଃ, ରଜିଶ୍ୱଃ । ୫୮ - ମଧୁଚ୍ଛନ୍ଦାଃ, ଅବସ୍ତାରଃ କାଶ୍ୟପଃ, ବେନଃ
। ୫୯ - କୁଶିକଃ । ୬୨ - ଦେବଲଃ ଅଥବା ଅସିତଃ । ୬୪ - ଗୌରୀବିତିଃ । ୬୬ - ଦକ୍ଷଃ ।
୭୩ - ପ୍ରସ୍ନଶ୍ୱଃ, ଅବସ୍ତାରଃ କାଶ୍ୟପଃ, ବେନଃ । ୭୪ - ପରମେଷ୍ଠୀ ପ୍ରଜାପତିଃ ।
୮୦ - ବୃହଦିବଃ ଆଧର୍ବଣଃ । ୮୨ - ତାପସଃ । ୮୯ - କଶ୍ମୁଃ । ୯୦ - ତ୍ରିତଃ ଆପ୍ତ୍ୟଃ ।
୯୧ - ମନୁଃ ବୈବସ୍ୱତଃ । ୯୨ - ମେଧଃ ଐନ୍ଦ୍ରଃ । ୯୪ - ମନୁଃ ॥

॥ ଦେବତା ॥

୨-୭, ୯-୧୭ - ଅଗ୍ନିଃ । ୮, ୨୦, ୨୫, ୯୨ - ବୈଶ୍ଵାନରଃ । ୧୮-୨୦, ୨୨-୨୯, ୪୯, ୬୩-୬୭, ୭୧, ୯୦, ୯୫-୯୬ - ଇନ୍ଦ୍ରଃ । ୨୧ - ଇନ୍ଦ୍ରଃ, ବିଶ୍ଵେଦେବାଃ, ବେନଃ । ୩୦-୩୨, ୩୪-୪୩ - ସୂର୍ଯ୍ୟଃ । ୩୩, ୬୩ - ସୂର୍ଯ୍ୟଃ, ବିଶ୍ଵେଦେବାଃ, ବେନଃ । ୪୪-୪୬, ୪୮-୫୪, ୭୭, ୮୯, ୯୧, ୯୪ - ବିଶ୍ଵେଦେବାଃ । ୪୭ - ସୂର୍ଯ୍ୟଃ, ବିଶ୍ଵେଦେବାଃ, ବେନଃ, ଅଗ୍ନିଃ । ୫୫, ୭୦, ୮୫ - ବାୟୁଃ । ୫୬, ୮୬ - ଇନ୍ଦ୍ର-ବାୟୁଃ । ୫୭, ୭୨, ୮୭ - ମିତ୍ରାବରୁଣଃ । ୫୮ - ଅଶ୍ଵନୌ, ବିଶ୍ଵେଦେବାଃ, ବେନଃ । ୬୧, ୭୬, ୯୩ - ଇନ୍ଦ୍ରାଗ୍ନିଃ । ୬୨ - ସୋମଃ । ୬୮, ୮୧-୮୩ - ଆଦିତ୍ୟଃ । ୭୯, ୮୪ - ସବିତାଃ । ୭୪ - ଭାବବୃତ୍ତଃ । ୭୮-୭୯ - ଇନ୍ଦ୍ରାମରୁତଃ । ୮୦, ୯୭ - ମହେନ୍ଦ୍ରଃ । ୮୮ - ଅଶ୍ଵିନୌ ॥

॥ ଛନ୍ଦ ॥

୧, ୫, ୭, ୧୭, ୧୮ - ସ୍ଵରାଟ୍ ପଂକ୍ତି । ୨, ୯, ୧୯, ୪୫-୪୬, ୫୬-୫୮, ୬୫, ୭୧, ୭୬ - ଗାୟତ୍ରୀ । ୩, ୪, ୨୦, ୨୧, ୨୪-୨୫, ୩୧-୩୩, ୩୬, ୬୧-୬୨, ୭୨-୭୩, ୭୭ - ନିରୂତ୍ ଗାୟତ୍ରୀ । ୬, ୧୭, ୨୩, ୨୦ - ଭୃଗିକ୍ ତ୍ରିଷ୍ଟୁପ୍ । ୮, ୩୪, ୩୭-୩୮, ୫୦-୫୧, ୫୩, ୫୫, ୬୩-୬୪, ୭୪, ୭୯ - ତ୍ରିଷ୍ଟୁପ୍ । ୧୦ - ବିରାଟ୍ ଗାୟତ୍ରୀ । ୧୧, ୨୭, ୪୩, ୬୮, ୭୦, ୭୮ - ବିରାଟ୍ ତ୍ରିଷ୍ଟୁପ୍ । ୧୨, ୨୨, ୪୨, ୪୪, ୪୮, ୫୨, ୫୪ - ନିରୂତ୍ ତ୍ରିଷ୍ଟୁପ୍ । ୧୩, ୨୬, ୨୮, ୫୯ - ଭୃଗିକ୍ ପଂକ୍ତି । ୧୪ - ଅନୁଷ୍ଟୁପ୍ । ୧୫, ୩୯ - ବୃହତୀ । ୨୯ - ଜଗତୀ । ୩୦ - ବିରାଟ୍ ଜଗତୀ । ୩୫ - ପିପୀଲିକାମଧ୍ୟା ନିରୂତ୍ ଗାୟତ୍ରୀ । ୪୦, ୯୫ - ଭୃଗିକ୍ ବୃହତୀ । ୪୧, ୮୧-୮୨, ୮୬-୮୮, ୯୦, ୯୨, ୯୬ - ନିରୂତ୍ ବୃହତୀ । ୪୭ - ସ୍ଵରାଟ୍ ଆର୍ତୀ ଗାୟତ୍ରୀ । ୪୯, ୬୯, ୭୫, ୮୪ - ନିରୂତ୍ ଜଗତୀ । ୬୬, ୮୯, ୯୩ - ଭୃଗିକ୍ ଅନୁଷ୍ଟୁପ୍ । ୬୭, ୮୦, ୯୪ - ପଂକ୍ତି । ୮୩ - ନିରୂତ୍ ପଂକ୍ତି । ୮୫, ୯୧ - ବିରାଟ୍ ବୃହତୀ । ୯୭ - ସ୍ଵରାଟ୍ ସତୋବୃହତୀ ॥

॥ ଇତି ବ୍ରହ୍ମସ୍ତ୍ରୀଂଶୋଽଧ୍ୟାୟଃ ସମାପ୍ତଃ ॥

